

ἀθηνολαϊά ἡ, Πελοπν. (Σπάρτ.)

Ἐκ τοῦ τοπων. Ἀθήνα καὶ τοῦ οὐσ. ἐλαϊά.

Ποικιλία ἐλαιοδένδρου μὲ στενὰ καὶ βραχέα φύλλα βθέως πράσινα καὶ μὲ καρπὸν μικρὸν μὲ μέγαν πυρήνα. Συνών. Ἀθηναίικη, Ἀθηναίικη ἐλαϊά (ιδ. ἐλαϊά.)

[**]

ἀθηραῖτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀθ-θηραῖτος Κάμπ. (Ἐλυμπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθήρι.

Ὁ κατεσκευασμένος ἐκ σταφυλῆς τοῦ εἶδους τοῦ καλουμένου ἀθήρι, ἐπὶ οἶνον: Ἄσμ.

Μάννα, σὺν ἔρτ' ὁ Κωσταντῆς, καλοπηλόγιασέ του, στρώσε του τάβλα νὰ ἐντῇ, ὥσ' του κρασί ἀθ-θηραῖτο. (στρώσε τραπέζι νὰ γευθῇ, δώσε του κτλ.). Συνών. ἀθήρης, ἀθήρι 2, ἀθηρειανός.

[**]

ἀθηρεῖα ἡ, Ἀμοργ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθήρι.

Ἡ σταφυλὴ ἀθήρι, ὁ ιδ.

[**]

ἀθήρης ὁ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθήρι.

Ἀθηραῖτος, ὁ ιδ.

[**]

ἀθήρι τό, ἀθήριν Κύπρ. ἀθήρι Ἀμοργ. Θήρ. Κάλυμν. Κρήτ. Κύθηρ. Ρόδ. ἀθ-θήρι Κάμπ. ἀθούρι Κάμπ. ἀρθήρι Θήρ. ἀχήρι Ρόδ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀθήριν, ὁ ἐκ τοῦ τοπων. Θήρα.

1) Εἶδος σταφυλῆς μὲ ἐπιμήκεις λευκάς ράγας, λεπτόμισχον καὶ ἀπαλοῦ φλοιοῦ, τὸ γλυκύτερον, λευκότερον καὶ ἐπικρατέστερον εἶδος σταφυλῆς τῆς νήσου Θήρας ἐνθ' ἄν. 2) Οἶνος ἄριστος ἐκ τῆς ἐν σημ. 1 σταφυλῆς παραγόμενος Κύθηρ. Πβ. Πρόδρομ. 3,285 Η (ἐκδ. Hesselting - Pernot) «ἀλλὰ γλυκὺν Μυτιληναίων καὶ Κρητικὸν ἀθήριν». Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀθηραῖτος.

[**]

ἀθηρειανός ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀθ-θηρειανός Κάμπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθήρι.

Ἀθηραῖτος, ὁ ιδ.

***ἀθηρίτικο** τό, ἀρθίτικο Θηρ. ἀρθίρικο Θήρ. ἀθίρικο Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθήρι. Τὸ ἀρθίτικο ἐκ τοῦ διαμέσου τύπ. *ἀρθηρίτικο, ὁ ἐκ τοῦ *ἀρθηρίτικο κατ' ἄνομ.

Ἡ σταφυλὴ ἀθήρι 1, ὁ ιδ.

[**]

***ἀθητένιος** ἐπίθ. ἀτθητένος Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀθητός.

1) Ὁ διὰ τέφρας ἐπιπασθείς, πλήρης τέφρας: Τὸ ψωμί-τὸ κρέας εἶναι ἀτθητένο. Ἐγίνετον ἀτθητένος ἀοπάνω ὁσάμε κάτω. 2) Μεταφ. μαμμόθρεπτος: Ἀτθητένος εἶσαι, καημένε!

Πβ. *ἀθητερός.

***ἀθητερός** ἐπίθ. ἀτθητερός Σύμ. ἀτ-τητερός Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀθητός.

1) Ὁ ἔχων χρῶμα τέφρας, τεφρόχρους: Θωρεῖ ἔναν Φράγκον μὲ βρακὶ λουραῖτον, ἀτ-τητερό. β) Μεταφ. ἐπὶ

ἀνθρώπου, ὁ ἀγαπῶν νὰ κάθηται παρὰ τὴν ἐστίαν. Πβ. ἀθαλοκακομοίρης, ἀθοκακομοίρης, ἀθοπούτης, σταχτοπούτης. 2) Τὸ οὐδ. οὐσ., τὸ παννίον, ἐν τῷ ὁποίῳ τίθεται ἡ τέφρα κατὰ τὴν πλύσιν τῶν ἐνδυμάτων. Συνών. ἀθομαντήλα, ἀθόπαννο, μπουγαδόπαννο, σταχτόπαννο.

Πβ. *ἀθητένιος.

***ἀθητος** ἐπίθ. ἀτθητος Σύμ. ἀτ-τητος Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθος παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. ἀθητα.

Ἄφαντος, ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων: Ἀτθητος ἐγίνετον ἀὸ μπρός μου (ἀὸ = ἀπό). Ἐπῆρεν ἐκεῖνο δρόμον κ' ἐγινεν ἀτ-τητος (συνών. φρ. ἐγινε καπνὸς-στάχτη). || Φρ. Ἀτ-τητος δά! (γενοῦ ἄφαντος, φύγε δρομαίως! Ἐν τῇ παιδιᾷ κρυπτίνδα ὁ μέλλων νὰ κρυβῇ παῖς ἐρωτώμενος ἂν εἶναι ἀτθητος ἢ ἀμάραντος ἀναφωνεῖ κατὰ βούλησιν τὴν ἐτέραν τῶν δύο τούτων λέξεων καὶ τύπτων τὴν λεγομένην μάνναν ἀτέρχεται ταχέως).

ἀθ-θαλγὰ ἡ, Κύπρ.

Ἴσως ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνθαλέος. Πβ. ἀθ-θάριν.

Ὅπῃ ἐπὶ τοῦ σώματος τῶν πίθων, διὰ τῆς ὁποίας ἀερίζεται ὁ οἶνος κατὰ τὴν ζύμωσίν του καὶ διὰ τῆς ὁποίας μετὰ τὴν μετατροπὴν εἰς οἶνον ἐξάγεται οὗτος διὰ σίφωνος: Ἀνοιξε τὴν ἀθ-θαλγὰν νὰ σιφ-φωνίσωμεν κρασίον.

***ἀθ-θαριάζομαι**, ἀθ-θαρκάζομαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθ-θάριν.

Προσβάλλομαι ὑπὸ ὑποδερματίτιδος, ἐπὶ δερμάτων: Ἀθ-θαρκασμένα πετῖδιά.

ἀθ-θάριν τό, Κύπρ.

Ἴσως ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀνθάριον παρὰ τὸ ἄνθος. Πβ. ΓΛουκᾶ Λεξιλ. Κυπρίων 20.

1) Ἐξάνθημα ἐπὶ τοῦ δέρματος τῶν ζώων, ιδίως τῶν βοῶν καὶ τῶν αἰγῶν, παραγόμενον ὑπὸ τῆς νύμφης τοῦ ἐντόμου ὑποδέρματος τοῦ βοός (hypoderma bovis) τῆς οἰκογενείας τῶν οἰστριδῶν (oestridae) παραμενούσης ὑπὸ τὸ δέρμα, νόσος ὑποδερματίτις. 2) Μικρὰ ὁπῇ ἐπὶ κατειργασμένου δέρματος προερχομένη ἐκ τῆς ἐν σημ. 1 νόσου: Τούτ' ἡ πετῖδὰ τοῦ τραοῦλ-λου ἔν κάμνει γι' ἀδδίν, γιὰτὶ ἔδει πολλὰ ἀθ-θάρκα (ἀδδίν = ἀσκός). Ἐσπασαν τ' ἀθ-θάρκα τ' ἀδδίου.

Πβ. γιοθάρει, γιοθή, σκαθάρει. [**]

ἀθί ὁ, Τσακων. ἀιθί Τσακων. Θηλ. ἀθιά Τσακων. ἀιθιά Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀδελφός κατὰ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 3 κέξ. (κατὰ Pernot Phonét. des parlers de Chio 321 κέξ. ἐκ τοῦ ἀδελφιά θηλ. τοῦ ἀδελφός, κατὰ Comparetti, ἐν Kuhn's Zeitschr. 8,139 ἐκ τοῦ παρ' Ἡουχ. ἀπφία, κατὰ ΜΔέφνερ Λεξ. ἐκ τοῦ ἀθροιστ. ἀ- καὶ τῆς μετοχ. φύς).

Ἀδελφός: Τότε ν' ἀθιά ἐπέτξε (τότε ἡ ἀδελφὴ εἶπε). Μάθε τζαὶ γιὰ τὸν ἀθί ντι τὸ δεῖνα ν' ἄγκανε οἱ κρέφτοι οἱ βάννοι (μάθε καὶ διὰ τὸν ἀδελφόν σου τὸν δεῖνα, τοῦ ἐπῆραν οἱ κλέπτει τ' ἀρνία). || Φρ. Σὰν ἀθοίνε (ὥσπερ ἀδελφοί). Ἰὰν ψούχα τοῦ ἀθί μι! (εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου! Ὁρκός) || Ἄσμ.

Ὡς νὰ μόλῃ ἀφέγκη σι | τζι ὁ ἀθί τᾶ μάτη σι
νά νι φέρη τὰ καοῦδια, | τὰ νυρίζοντα λουλούδια

(ἔως νὰ ἔλθῃ ὁ πατήρ του καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς μητρός του νὰ τοῦ φέρῃ τὰ καλούδια, τὰ μυρίζοντα ἄνθη. Βανκάλ.)

ἀθιαδόπουλλο τό, ἀγν. τόπ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀθιάς.

Μικρὸς ἀθιάς, ὁ ἰδ.

[**]

***ἀθιακένυος** ἐπίθ. ἀθιατῶνος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθιάκιν.

Ὁ ἐκ πυρίτου λίθου κατεσκευασμένος: Ποτήριον ἀθιατῶνα.

ἀθιάκιν τό, Κύπρ. — Λεξ. Λεγρ. ἀθιάτιδιν Κύπρ. ἀθιατίδιν Κύπρ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Πυρίτης λίθος, πυρόλιθος, ὅστις ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ἀναδίδῃ σπινθηρὰς διὰ κρούσεως, εἶναι δὲ λίαν αἰχμηρὸς καὶ ἔχει τέμνουσαν ἀκμὴν καὶ διὰ τοῦτο ἐντίθεται ὑπὸ τὰς τυκάνας πρὸς ἀλώνισμα ἔνθ' ἂν: Ἐχασα τ' ἀθιάτιδιν τὸ ἔνθ' ἔχω νὰ πυρκοολήσω (ἐκπέμψω πῦρ) Κύπρ. Τσάκ-κισε ποὺ τὴν δουκάνην ἀθιατίδιν τῶν δ-δῖσε τὰ φκιά σου νὰ γιάνης ποὺ τὸν ποιοτῶνα αὐτόθ. || Φρ. Ἀθιατίδιν νὰ πατήσης τῶν τὸ πόδιν του νὰ δῶσῃς! (ἀρά) αὐτόθ. Μεταφ. ἐπὶ παντὸς σκληροῦ πράγματος: Τὸ τυρὶν μου ποὺ μέσα ἔνθ' ἀθιατίδιν αὐτόθ. Ἐνθ' ἀθιατίδιν τοῦντο μῆλον αὐτόθ. Συνών. ἀθιακόπετρα, ἀθιακόρροιστος, στουρναρόπετρα, τουφεκόπετρα, τσακμακόπετρα.

ἀθιακόπετρα ἡ, Κύπρ. ἀθιακόπετρα Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀθιάκιν καὶ πέτρα.

Ἀθιάκιν, ὁ ἰδ.: Ἐπ-πεσεν ἡ ἀθιακόπετρα τοῦ τ-τουφετιοῦ μου τὸ ἔφυνέ μου ὁ λαὸς (λαγῶς).

ἀθιακόρροιστος ὁ, ἀμάρτ. ἀθιακόρροιστος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀθιάκιν καὶ ῥότσα.

Ἀθιάκιν, ὁ ἰδ.

ἀθιακούδιν τό, Κύπρ. ἀθιακούδιν Κύπρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀθιάκιν.

Μικρὸς πυρίτης λίθος: Ἐχτύπησεν τὸν πυρκόλον πά'ς τὸ ἀθιακούδιν γὰ ν' αἰψὴ τὸν τσιάρον του (πυρκόλος = πυριόβολος). Μεταφ. ἐπὶ σκληροῦ πράγματος. Ἀθιακούδιν ἐνὶ τὸ πρᾶμαν της!

ἀθιακῶνω ἀμάρτ. ἀθιακῶν-νω Κύπρ. ἀθιακῶν-νω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθιάκιν.

Ἐμπηγνύω πυρίτην λίθον ὑπὸ τὴν τυκάνην πρὸς ἀλώνισμα: Ἀθιάκωσα τὴν δουκάνην τῶν πά' νὰ καταδῶσῃ τὸ κρεῖθ-θάριν. Μετοχ. ἀθιακωμένος μεταφ. σκληρός: Τοῦτον τὸ ψουμὶν ποὺ τὴν πολ-λυτῶναικὰν ἔνθ' ἀθιακωμένον.

ἀθιάς ὁ, Σύμ. ἀθ-θιά ἡ, Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀνθιάς.

1) Πιθανῶς ὁ ἰχθὺς ἀκιτήσιος (acipenser acipensis καὶ acipenser macearis) τῆς οἰκογενείας τῶν ὀξυρρύγχων (oxygynchus) τοῦ γένους τῶν ἀκιτησίων (acipenser),

ὁ τοῦ Ἀριστοτ. ἀνθιάς ἡ αὐλώπιας (Ζῴων ἱστορ. 6,17, 101), ὁ παρακολουθῶν τοὺς σπογγαλιεῖς καὶ ἀρπάζων τοὺς ἀπὸ τῶν σπόγγων σκώληκας (ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 226) ἔνθ' ἂν. 2) Μεταφ. πλεονέκτης, ἄρπαξ Μεγίστ. [**]

ἀθιβάλλω Ζάκ. Κρήτ. Λευκ. Νάξ. κ.ά. ἀνθιβάλλω Κέρκ. (Ἀργυράδ.) ἀθ-θιβάλλω Μεγίστ. ἀνθιβάλλω Πελοπ. (Τριφυλ.) ἀνθιβάλλον Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀθιβάλλω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀμφιβάλλω κατὰ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 24 (1912) 9 κέξ. κατ' ἄνομ. ἀφιβάλλω - ἀθιβάλλω ἔνεκα τοῦ ἐπομένου β. Κατὰ Κορ. ἐν Ἀτ. 2,50 ἐκ τοῦ ἀντιβάλλω. Κατὰ GMeyer ἐν Byzant. Zeitschr. 3 (1894) 156 ἐκ συμφύρ. τοῦ ἀντιβάλλω καὶ ἀμφιβάλλω. Πβ. ἀθιβολή.

1) Ἀμφιβάλλω Πελοπ. (Τριφυλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀνθιβάλλεις γι' αὐτὰ ποῦ σοῦ λέω; Τριφυλ. Ἐγὼ ἀνθιβάλλω γι' αὐτὸ τὸ πρᾶμα αὐτόθ. Ἀνθιβάλλεις ἰσὺ πῶς ἰγὼ δὲ σ' ἀγαπάω; Αἰτωλ. 2) Ὀμιλῶ, συνομιλῶ μετὰ τινος Κρήτ.: Ἀσμ.

Καὶ νὰ τὸ ξεύρης καθαρά, ἔς ἄλλον νὰ μὴ ἀθιβάλλης.

3) Ἀναφέρω, μνημονεύω, διηγούμεαι περὶ τινος Ζάκ. Κέρκ. (Ἀργυράδ.) Κρήτ. Λευκ. Μεγίστ. Νάξ. κ.ά.: Ἀσμ.

Κόρη, ποῦ τὸ βρες τ' ὄνομα καὶ πῶς τὸ ἀθ-θιβάλλεις; Μεγίστ.

Ἀφέντη αἰ - Γεώργι μου, θέλω νὰ σ' ἀθιβάλλω γὰ τὸ θερὸ ποῦ σκότωσες, τὸ δράκω τὸ μεγάλο Λευκ.

Σ τὴν δόξαν καὶ τὴν δύναμιν θέλω νὰ σ' ἀθ-θιβάλλω ποῦ σκότωσες ἕναν θερὸν, τὸν δράκω τὸν μέγαν Μεγίστ.

Πβ. ἀθιβολεύω (II), ἀμφιβάλλω, ἀναθιβάλλω, ἀναθιβολεύω.

ἀθιβολέα ἡ, Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθιβολός.

Ἡ ποσότης, τὴν ὁποίαν χωρεῖ ὁ ἀθιβολός, εἶδος δικτύου διὰ χειρὸς ριπτόμενον ἔνθ' ἂν: Ἐναν ἀθιβολέαν ψάρῃ Οἶν.

ἀθιβόλεμαν τό, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀθιβολεύω (I).

Ἡ ἀλιεῖα δι' ἀθιβόλου, εἰδους δικτύου διὰ χειρὸς ριπτομένου ἔνθ' ἂν: Ὁ δεῖνα πάει ἔς σ' ἀθιβόλεμαν Κοτύωρ.

ἀθιβολεύω (I) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθιβολός.

Ρίπτω τὸν ἀθιβόλον, ἀλιεύω δι' ἀθιβόλου ἔνθ' ἂν: Ἐκὶ θὰ πορῶ ν' ἀθιβολεύω, τὰ νερὰ πολλὰ καθαρά εἶναι (ἔκ = οὐχί) Κοτύωρ.

ἀθιβολεύω (II) Κύθηρ. Κύθιν. Πελοπ. (Λακων. Μάν.) Χίος κ.ά. ἀθιβολεύω Κρήτ. Χίος

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀθιβολή. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἀμφιβάλλω Κύθιν. Πελοπ. (Λακων.): Ἀθιβολεύω γὼ γι' αὐτὸ τὸ πρᾶμα Λακων. Ἀθιβολεύω ἂν εἶναι πρὸ παλ-ληκάρη ἀπὸ μένα Κύθιν. 2) Ὀμιλῶ, διαλέγομαι, συζητῶ

